

Міністерство освіти і науки України
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
Механіко-технологічний факультет
НДІ техніки і технологій

Представництво Польської академії наук в Києві
Відділення в Любліні Польської академії наук
Академія інженерних наук України
Українська асоціація аграрних інженерів

**ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
XIX МІЖНАРОДНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ НАУКОВО-
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, НАУКОВИХ
СПІВРОБІТНИКІВ ТА АСПІРАНТІВ**

**«Проблеми та перспективи розвитку технічних та
біоенергетичних систем природокористування»**

(25–29 березня 2019 року)

**присвячену 205-річчю з дня народження Т.Г. Шевченка
під гаслом «І чужому навчайтесь, й свого не цурайтесь...»**

Київ – 2019

УДК 614.82

ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ ПІЛЬГ ТА КОМПЕНСАЦІЙ ЗА РОБОТУ У ШКІДЛИВИХ УМОВАХ ПРАЦІ

Воронцова Н. Є.

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Працівникам, зайнятим на роботах зі шкідливими і важкими умовами праці, на підприємствах для відшкодування впливу небезпечних і шкідливих чинників виробництва на організм людини застосовують систему пільг і компенсацій згідно чинного законодавства. Згідно зі статтею 7 Закону України «Про охорону праці» працівників, зайнятих на роботах з важкими та шкідливими умовами праці, безоплатно забезпечують лікувально-профілактичним харчуванням, молоком або рівноцінними харчовими продуктами, газованою солоною водою. Вони мають право на оплачувані перерви санітарно-оздоровчого призначення, скорочення тривалості робочого часу, додаткову оплачувану відпустку, пільгову пенсію, оплату праці у підвищеному розмірі та інші пільги та компенсації.

Крім цього, ст. 13 Закону України «Про пенсійне забезпечення» регламентує право на пенсії за віком на пільгових умовах працівникам, зайнятим повний робочий день (не менше 80% робочого дня) на роботах із особливо шкідливими і особливо важкими умовами праці та із шкідливими і важкими умовами праці. Урядом затверджено Списки № 1 і 2 виробництв, робіт, професій, посад і показників («Про затвердження списків виробництв, робіт, професій, посад і показників, зайнятість в яких дає право на пенсію за віком на пільгових умовах» від 24.06.2016 № 461), в яких наведені роботи та професії, що користуються цими пільгами. Проте правильність застосування цих Списків необхідно підтвердити результатами атестації робочих місць.

Ст. 7 Закону України «Про відпустки» передбачена щорічна додаткова відпустка за роботу зі шкідливими і важкими умовами праці згідно наведених Списків. Максимальна тривалість додаткової відпустки складає 35 календарних днів. Її конкретну тривалість встановлюють колективним чи трудовим договором залежно від часу зайнятості працівників в таких умовах та від результатів атестації робочих місць.

Підвищену оплату праці працівникам, які працюють на роботах із шкідливими і небезпечними умовами праці, регламентує ст. 100 Кодексу законів про працю України. Робітникам за несприятливі умови праці можуть встановлюватись доплати:

- на роботах із шкідливими та важкими умовами праці – 4, 8, 12 %;
- на роботах із особливо шкідливими та особливо важкими умовами – 16, 20, 24%.

Скорочену тривалість робочого тижня встановлюють працівникам, які працюють у шкідливих умовах праці. Це передбачено «Переліком виробництв, цехів, професій і посад із шкідливими умовами праці, робота в яких дає право

на скорочену тривалість робочого тижня», затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2001 року № 163 та результатами атестації робочих місць.

Згідно зі ст. 166 Кодексу законів про працю України право на безоплатне отримання молока або рівноцінних харчових продуктів за встановленими нормами мають працівники, зайняті на роботах зі шкідливими умовами праці. Підприємствам надане право самостійно вирішувати питання, пов'язані з безплатною видачею працівникам молока або інших рівноцінних харчових продуктів. Молоко надається у разі перевищення гранично допустимих концентрацій хімічних речовин на робочому місці.

Усі підприємства та організації повинні дбати про безпеку праці і піклуватися про здоров'я своїх працівників. До обов'язків роботодавця входить розробка комплексних заходів з охорони праці, які б гарантували безпечні і здорові умови праці на робочому місці.